

از صحن رضوی تا چهار گوشه جهان در حاشیه نشست تخصصی ششمین کنگره جهانی امام‌رضا(ع)

روایت‌هایی جهانی از الگوی حکمرانی، کرامت و زیست مقاومت

میدان جهانی - عکاس رضوی

و قابل فهم باشد. ما در این مسیر، به دنبال ترویج اندیشه‌ای هستیم که بر پایه قرآن و سنت اصیل پیامبر اکرم(ص) بنا شده است.

■ **آمریکای شمالی(ایالات متحده)؛ عقلانیت رضوی و مدیریت به‌دور از هیجان**

در تکمیل این تابلو جهانی، دکتر هما افتخار حسن، اندیشمند ساکن آمریکا، الگوی مدیریتی امام‌رضا(ع) را «مکتب دوران‌دیشی و استقامت» توصیف می‌کند؛ الگویی که به باور او، تسلط بر مصالح جامعه و برهیز از رفتارهای هیجانی، هسته مرکزی آن را تشکیل می‌دهد. این فعال مذهبی با تأکید بر اینکه همین مشی حکیمانه در رفتار رهبر شهید و برخی چهره‌های برجسته سیاسی و علمی ایران مانند دکتر علی لاریجانی نیز به عنوان الگویی از تعادل میان فضل علمی و تجربه‌مدیریتی تجلی یافته است، خاطرنشان می‌کند: در توفان حوادث جهانی، آنچه جامعه اسلامی را حفظ می‌کند، تصمیم‌گیری بر مدار عقلانیت، صبر و اشراف بر مصالح است. ما در فعالیت‌های فرهنگی خود در ایالات متحده، تمرکز را بر تقویت بنیان خانواده و انتقال پیام صلح و عقلانیت رضوی قرار داده‌ایم؛ چرا که باور داریم این اندیشه انسانی و توحیدی، تنها راه نجات انسان معاصر است.

■ **برآمد؛ پیامی که مرزها را محو کرده است**

روایت این چهار اندیشمند از چهار نقطه گوناگون جهان نشان می‌دهد:کنگره بین‌المللی امام‌رضا(ع) تنها یک رویداد آکادمیک با مذهبی ساده نیست؛ بلکه هم‌پیمانی جهانی آزادگانی است که دریافته‌اند «سیره رضوی» و «الگوی مقاومت» منطقی زنده، عقلانی و انسان‌ساز برای حکمرانی وزیستن در جهان پراشوب امروز است.

رضوی همواره این پرسش مطرح است که ارتباط میان الگوی امامت در عصر رضوی و الگوی رهبر شهید انقلاب(ره) چیست؟پاسخ در این حقیقت نهفته است که اهل‌بیت(ع) راه‌رستگاری را تنها در پیروی از قرآن و مقتدای حق می‌دانند. امام‌رضا(ع) و رهبر شهید انقلاب(ره) هر دو بر این محور مشترک تأکید داشتند که میراث‌انبیاء(ع) تنها از طریق پیروی از مسیر مستقیم‌وحی و عترت حفظ می‌شود.

این پژوهشگر با تحلیل مفهوم شهادت می‌افزاید: زندگی مؤمنانه، زندگی‌ای است که فرد با آگاهی از فرجام کار، مسیر حق را برمی‌گزیند. امام‌رضا(ع) با آگاهی از اینکه پیمودن مسیر حق به قیمت شهادت تمام می‌شود، آن را پذیرفتند؛ این همان فرهنگ شهادتی است که در دوران ما نیز در میان مؤمنان جاری است و رهبر شهید انقلاب(ره) با همین دیدگاه زیستندو به پاداش الهی یعنی شهادت دست یافتند. زینب سیده‌میرزا با نگاهی به چالش‌های جمعیت‌شناختی جهان اسلام، بر اهمیت نقش خانواده تأکید و بیان می‌کند: مادر دنیایی زندگی می‌کنیم که چالش‌های بزرگی پیش روی مسلمانان است.خانواده‌های مذهبی با الگوبرداری از آموزه‌های اهل‌بیت(ع) و با نیت خدمت به دین، در حال ایفای نقش تاریخی خود هستند. من خود و خانواده‌ام را بخشی از این حرکت می‌بینم که تلاش می‌کنیم با تربیت هشت‌فرزند گاه، پاسدار ارزش‌های اسلامی در جوامع جهانی باشیم و فرزندانی پرورش دهیم که در دنیای معاصر، مسلمانی واقعی باشند.

■ **ترویج اندیشه اسلامی فراتر از مرزبندی‌های مذهبی**

وی در پایان به فعالیت‌های علمی خود در کانادا اشاره کرده و می‌افزاید: هدف من تدریس اندیشه‌های اسلامی و آثار بزرگانی همچون شهید مطهری در مراکز علمی غرب است؛ به‌گونه‌ای که فراتر از مرزبندی‌های مذهبی باشد. ما می‌خواهیم پیام اسلام و اهل‌بیت(ع) را به‌گونه‌ای ارائه دهیم که برای تمام مسلمانان، اعم از شیعه و سنی، راه‌گشا

■ **آمریکای لاتین؛ بازتاب فرامذهبی یک شهادت در آن سوی اقیانوس‌ها**

در بخشی دیگر از این نثین جهانی، «عبدالحکیم» پژوهشگر کلمبیایی که سال‌ها در فضای علمی قم به کاوش پرداخته، به بازخوانی موجی می‌پردازد که شهادت رهبر انقلاب در آمریکای لاتین ایجاد کرد. او تأکید می‌کند: آموزه‌های رضوی و سیره رهبر شهید، دو جریان جداگانه نیستند، بلکه دومی، تبلور عملی اولی است. عبدالحکیم با اشاره به روحیه استکبارستیزی مردم آمریکای لاتین و ذکر خاطره‌ای احساسی از بازخورد این رویداد در میان مسیحیان منطقه و حتی مادر خود، می‌گوید: شهادت این رهبر الهی، مرزهای مذهبی را شکست. در آمریکای لاتین و اروپا، بسیاری از غیرمسلمانان و مسیحیان، ایشان را نه فقط یک سیاستمدار، بلکه پناهگاه معنوی و مدافع دلسوز مظلومان جهان می‌دیدند.روحیه حقی طلبی مردم این منطقه، آن‌ها را بدون توجه به تفاوت‌های آیینی، در یک صف کنار جبهه مقاومت قرار داده است.

■ **آمریکای شمالی(کانادا)؛ جهاد خانواده و ترویج اندیشه بدون مرز**

از آن سوی اقیانوس اطلس، زینب سیده میرزا، فعال فرهنگی و پژوهشگر ایرانی‌تبار ساکن کانادا، حضور در مشهد را «بازگشت به اصلت» می‌خواند. او که در دل جوامع غربی رشد یافته، چالش اصلی جهان امروز را انتخاب آگاهانه مسیر حق می‌داند؛ همان انتخابی که امام‌رضا(ع) و رهبر شهید با آگاهی از هزینه‌هایش، تا پای جان بر آن ایستادند. این بانوی پژوهشگر با اشاره به پیوند میان مکتب امام‌رضا(ع) و الگوی رهبری در دنیای امروز تصریح می‌کند: در کنگره‌های

رواق! حرم مطهر رضوی در پایان هفته گذشته میزبان رویدادی بود که اندیشمندانی از چند نقطه جغرافیایی را گرد هم آورده بود؛ کنگره بین‌المللی امام‌رضا(ع) به‌میعادی برای اندیشمندانی از قاره‌های مختلف تبدیل شده تا از دل آموزه‌های رضوی، نسخه‌ای برای چالش‌های امروز جهان بازخوانی کنند. در حاشیه این گردهمایی، چهار صاحب‌نظر و پژوهشگر از کنگو، کلمبیا، کانادا و آمریکا در گفت‌وگو با خبرنگار ما از پیوند عمیق میان مکتب امام‌رضا(ع)، الگوی حکمرانی رهبر شهید انقلاب و پویایی جبهه مقاومت سخن گفتند

■ **آفریقا؛ مقاومت یک «نحوه زیستن» است، نه یک ابزار نظمی**

حجت‌الاسلام ساییتی انگوی، اندیشمند برجسته کشور کنگو،صحبت‌های خود را با یک‌صورت‌بندی تازه از مفهوم مقاومت آغاز می‌کند. او با اشاره به ریشه‌دوانی اندیشه‌های رهبر شهید انقلاب در مکتب رضوی تصریح می‌کند: جبهه مقاومت برخلاف تصور غرب، یک ساختار نظامی صرف نیست، بلکه یک «نحوه زیستن» و «طرز تفکر» توحیدی است.

این اندیشمند آفریقایی با یادآوری مناظرات علمی امام‌رضا(ع) با ادیان مختلف، الگوی حکمرانی اسلامی را مبتنی بر «کرامت انسان» و «قدرت هم‌افزا» می‌داند و می‌گوید: امام‌رضا(ع) نشان دادند قدرت هرگز نباید ابزاری برای منافع شخصی باشد. رهبر شهید نیز قدرت را تنها در خدمت به مردم و پاسداری از کرامت انسانی معنا می‌کردند. امروز خون شهدا، پیام ایستادگی ایران در برابر ظلم را حتی به دورترین نقاط آفریقا رسانده و افکار عمومی جهان را بیدار کرده است؛ تفکری که با شهادت رهبرانش متوقف نمی‌شود، بلکه جان تازه‌ای می‌گیرد.

در حرم

نوید اطاعتی در گفت‌وگو با آستان‌نیز از نخستین شعر اهل‌بیتی خود در حرم مطهر رضوی و ویژگی‌های شعر شهریار گفت

پیوند شعر و اهل‌بیت علیهم‌السلام از حرم مطهر امام رضا علیهم‌السلام تا شهریار

به خواست مادر، شعر ترکی می‌گوید. او در ایام نوجوانی‌اش در تبریز بود و خطه خودش و همان حال‌وه‌وا را به شعر می‌کشد.

■ **از درد دل با چاه تا گفت‌وگو با کوه**

اطاعتی سپس برداشتی شخصی از این بخش از شعر شهریار بیان می‌کند: «ویژگی‌ای که به ذهن من رسید این است شاید شهریار را امیرمؤمنان(علی‌ع) تأثیر گرفته است؛ حضرت هم درد‌لشان را به چاه می‌گفتند». او می‌افزاید: «گویا بشر دو پا گنجایش فهم راز، غم‌ها و حرف‌های بزرگان را ندارد. شهریار هم با کوه زمزمه و درد دل می‌کند. چه زیباست که نام آن کوه هم «حیدربابا» باشد؛ اطاعتی در ادامه به شعری از عباس صادقی زرنی، امیرمؤمنان(ع) باشد، اطاعتی در ادامه به شعری از عباس صادقی زرنی، شاعر و پژوهشگر ادبی اشاره می‌کند و می‌گوید: «وی برای امیرمؤمنان(ع) که با چاه درد دل می‌کند این را گفته: دریا در کوزه جا می‌شود، آن هنگام که تو با چاه‌های کوفه درد دل می‌کدی».

■ **شهریار و شعر اهل‌بیت(ع)**

اطاعتی در ادامه درباره جایگاه شهریار در شعر مرتبط با اهل‌بیت(ع) می‌گوید: «و این هم از ویژگی‌های منحصر به‌فرد شهریار، منظومه «حیدربابایه سلام». فارغ از این، وی شاعر پایینی محسوب نمی‌شود، به جهت چند شعر ویژه‌ای که برای اهل‌بیت(ع) دارد؛ برای سیدالشهدا(ع)، برای امیرمؤمنان(ع) و برای ایران». او در پایان به شعری از شهریار که در مجالس محرم خوانده می‌شود، اشاره می‌کند: «هر سال پیش از محرم، روضه‌خوان‌های قدیم این شعر را می‌خواندند و آن‌هایی که جوان هستند هم با این شعر شهریار مأنوس‌اند و جا افتاده: «شیعیان دیگر هوای نینوا دارد حسین / روی دل با کاروان کربلا دارد حسین / بس که محمل هارود منزل به منزل با شتاب / کس نمی‌داند عروسی با عزادار حسین». این شاعر بزرگ، نعت‌ها آذری‌بان بودنش فاصله‌ای میان شعر پارسی و زبان آذری ایجاد نکرد، که چه‌بسا اتحادی میان این دو زبان و این دو مردم ایجاد کرد. در پایان این تک‌بیتش رافراقتی می‌کنم که تکمیل‌کننده و حسن‌ختام‌باشد: «ترکی ما بس عزیز است و زبان مادری / لیک اگر «ایران» نگوید، لال باد از وی زبان».

نجفی که هم‌عصر شهریار بوده، در خواب شعرخوانی شهریار در حضور امیرالمؤمنین(علی‌ع) را می‌بیند و پس از آن درباره شاعری به نام شهریار پرس‌و‌جو می‌کند. پس از دیدار، آیت‌الله مرعشی از شهریار درباره غزلی با مطلع «علی‌ای هم‌ای رحمت...» می‌پرسد. شهریار با تعجب می‌گوید این شعر را تازه سروده، منتشر نکرده و برای کسی نیز نخوانده است.

اطاعتی ادامه این روایت را چنین نقل می‌کند: «آیت‌الله مرعشی به شهریار می‌گوید شعرخوانی او را با همین غزل در خواب و در محضر امیرالمؤمنین(ع) دیده است و شهریار با شنیدن این سخنان اشک می‌ریزد». او این ویژگی را یکی از وجوه تمایز شهریار از دیگر شاعران معاصر می‌داند.

■ **از فرزدق و دعبل تا شهریار**

اطاعتی با اشاره به پیشینه شعر اهل‌بیت(ع) می‌گوید: «ما در عصر اهل‌بیت(ع) شاعرانی مثل فرزدق، کمیت و دعبل داشتیم که برای اهل‌بیت(ع) شعر خواندند و شعرشان از طرف حضرات معصومین(ع) تأیید شد و حتی امام‌رضا(ع) شعر دعبل را تکمیل می‌کنند، با طبیعتی که در مورد خودشان هست و با آن حال‌وهوایی که به دعبل می‌دهند». او ادامه می‌دهد: «دعبل نیز از سوی شعرای هم‌عصر خودش متهم می‌شود، اما برای ما استاد شهریار واقعاً این ویژگی را دارد. شاید بتوانم بگویم به‌خاطر همین ویژگی است که نام ایشان در صدر قرار می‌گیرد و روز شعر و ادب پارسی را با نام ایشان می‌شناسیم».

■ **شهریار و «حیدربابایه سلام»**

این شاعر درباره دو زبان شعر شهریار می‌گوید: «این شاعر پراوازه به دو زبان شعر دارد: فارسی و به زبان مادری‌اش که آذری ترکی است منظومه «حیدربابایه سلام» را دارد که دارای ویژگی خاصی است». به گفته اطاعتی در اشعار شهریار درد دل‌های اجتماعی‌اش، بیان غم مردم و اعتراضاتشان به کوهی که در منطقه آذربایجان بوده بازتاب یافته است. وی ادامه می‌دهد: «او در روستای خشک‌تاب متولد شد و این کوه به نام «حیدربابا» همان جاست و شهریار با آن کوه درد دل می‌کند و اشعارش را می‌گوید. اطاعتی درباره شکل‌گیری شعر ترکی شهریار نیز توضیح می‌دهد: «مادر از محمدحسین می‌خواست شعر ترکی هم بگوید و شهریار

خبر

در دیدار مدیر بنیاد پژوهشی وابسته به واتیکان با معاون بنیاد پژوهش‌های اسلامی

زمینه‌های همکاری علمی بنیاد پژوهش‌های اسلامی و «پاپ فیدوراسیو» بررسی شد

زمینه‌های توسعه همکاری‌های علمی و پژوهشی بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی و بنیاد پژوهشی «پاپ فیدوراسیو» وابسته به واتیکان، با تمرکز بر الهیات تطبیقی، مطالعات بین‌ادیانی و مسائل معاصر دین‌داری، بررسی شد. به گزارش آستان‌نیوز، پروفیسور جیان پیترو کالیاری، از مدیران بنیاد پژوهشی پاپ فیدوراسیو وابسته به واتیکان در دیدار با حجت‌الاسلام والمسلمین دکتر علی الهی خراسانی، معاون ترویج و اجتماعی‌سازی بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی، درباره ظرفیت‌های علمی و پژوهشی دو مجموعه و زمینه‌های توسعه همکاری‌های مشترک گفت‌وگو کرد.

مهم‌ترین چالش‌های معاصر در حوزه تبلیغ و ترویج معارف دینی و الهیاتی، به‌ویژه چگونگی ارتباط با نسل‌های جدید و جوانان، از محورهای اصلی گفت‌وگو بود.

■ **ضرورت شناخت تحولات نسلی در انتقال مفاهیم دینی**

پروفیسور کالیاری با اشاره به اهمیت شناخت تحولات نسلی و شیوه‌های جدید ارتباط جوانان با دین و ایمان، بر ضرورت توجه نهادهای دینی و پژوهشی به اقتضائات نسل‌های جدید، به‌ویژه نسل زد تأکید کرد.

تغییر الگوهای دین‌داری، شیوه انتقال مفاهیم دینی به نسل جوان و چالش‌های پیش‌روی نهادهای دینی برای ایجاد ارتباط مؤثر با نسل‌های جدید، از دیگر موضوعاتی بود که در این بخش از دیدار مورد بحث و تبادل نظر قرار گرفت.

حجت‌الاسلام والمسلمین الهی خراسانی نیز ضمن معرفی فعالیت‌ها و حوزه‌های تخصصی بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی، ظرفیت‌های علمی و پژوهشی این بنیاد و پژوهشگران آن را تشریح کرد.

در ادامه، پروفیسور کالیاری به معرفی ظرفیت‌ها و برخی حوزه‌های فعالیت علمی و پژوهشی بنیاد پاپ فیدوراسیو پرداخت و دو طرف درباره زمینه‌های قابل توسعه برای همکاری مشترک گفت‌وگو کردند.

■ **الهیات تطبیقی و مطالعات بین‌ادیانی؛ محور همکاری‌های علمی**
بررسی راهکارهای گسترش همکاری‌های پژوهشی در حوزه الهیات تطبیقی و مطالعات بین‌ادیانی با تأکید بر مطالعات تطبیقی اسلام و تشیع با مسیحیت، بخش دیگری از این دیدار بود.

توسعه ارتباط میان پژوهشگران دو مجموعه، برگزاری نشست‌ها و برنامه‌های علمی مشترک و فراهم کردن زمینه تبادل علمی در موضوعات مرتبط با الهیات، دین‌پژوهی و مسائل معاصر دین‌داری، از جمله محورهای پیشنهادی برای ادامه این تعاملات بود.

در این دیدار همچنین با هدف آشنایی بیشتر با میراث علمی و پژوهشی آستان قدس رضوی و معارف اسلامی و شیعی، مجموعه‌ای از آثار انگلیسی‌زبان بنیاد پژوهش‌های اسلامی در زمینه سیره پیامبر اکرم(ص) و اهل‌بیت(ع)، به‌ویژه سیره و معارف امام‌رضا(ع)، از سوی معاون ترویج و اجتماعی‌سازی این بنیاد به پروفیسور کالیاری اهدا شد.

در پایان این دیدار، دو طرف بر اهمیت تداوم ارتباط و گفت‌وگوی علمی و بهره‌گیری از ظرفیت‌های مشترک برای توسعه پژوهش‌های تطبیقی تأکید کردند.

در بازدید اعضای مرکز ثراث سامرا از بنیاد پژوهش‌های اسلامی

زمینه‌های همکاری علمی برای احیای آثار میرزای شیرازی و شاگردانش بررسی شد

زمینه‌های همکاری علمی بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی و مرکز ثراث سامرا وابسته به آستان مقدس عسکری، با تمرکز بر احیای نسخه‌های خطی میرزای شیرازی، آثار شاگردان ایشان و تولید آثار پژوهشی درباره فرهنگ و سیره امامین عسکریین(ع) بررسی شد.

به گزارش آستان‌نیوز، جمعی از اعضای علمی و اجرایی مرکز ثراث سامرا وابسته به آستان مقدس عسکری، با حضور در بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی از ظرفیت‌ها، آثار و فعالیت‌های علمی و پژوهشی این مجموعه بازدید کردند و درباره زمینه‌های توسعه همکاری میان دو مرکز به گفت‌وگو پرداختند. شیخ جاسم الفهدی مدیرگروه علمی، شیخ امجد الأسدی رئیس بخش تحقیق و دکتر احمد اللملة مسئول ارتباطات و روابط عمومی مرکز ثراث سامرا، اعضای این هیئت علمی و اجرایی بودند.

حجت‌الاسلام والمسلمین دکتر علی الهی خراسانی، معاون ترویج و اجتماعی‌سازی بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی در این دیدار ضمن معرفی آثار و دستاوردهای بنیاد، آمادگی این مجموعه را برای گسترش ارتباطات علمی با مرکز ثراث سامرا در حوزه‌های تحقیق، تألیف، تصحیح و ترجمه اعلام کرد.

■ **احیای میراث علمی؛ یکی از محورهای همکاری مشترک**
شیخ امجد الأسدی، رئیس بخش تحقیق مرکز ثراث سامرا با اشاره به اهداف توسعه ارتباط علمی با بنیاد پژوهش‌های اسلامی، زمینه‌سازی برای احیای نسخه‌های خطی میرزای شیرازی و آثار شاگردان ایشان را از محورهای مورد توجه این مرکز عنوان کرد. وی همچنین تدوین آثاری با محوریت فرهنگ و سیره امامین عسکریین(ع) را از دیگر زمینه‌های قابل پیگیری در همکاری علمی میان دو مجموعه برشمرد. در ادامه این دیدار، حجت‌الاسلام والمسلمین سیدرضا شیرازی، مدیر پژوهشکده زیارت بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی، گزارشی از فعالیت‌های این پژوهشکده ارائه و پیشنهادهایی برای توسعه همکاری‌های علمی میان بنیاد پژوهش‌های اسلامی و مرکز ثراث سامرا مطرح کرد.